

Týždeň od 15. do 21. februára 2014

BOHATÍ A SLÁVNI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: 5Moj 8,17.18; Ján 3,1–3; Luk 19,1–10; Mar 8,36; Mat 6,33 a 19,16–26

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ved' koreňom všetkého zla je láska k peniazom. Z túžby po nich niektorí zblúdili z cesty viery a spôsobili si mnoho bolestí. (1Tim 6,10)

Hovorí sa, že ľudia míňajú peniaze, ktoré nemajú, za veci, ktoré nepotrebujú, aby urobili dojem na tých, ktorých nemajú radi. Ktovie, koľko pravdy obsahuje tento citát. Jedno je však isté – peniaze nás nejakým spôsobom ovplyvňujú. Osobné finančné návyky a vnímanie hodnoty peňazí sa dotýkajú duchovného života človeka. To je dôvod, prečo je v Biblii toľko zmienok o peniazoch. Bohatstvo často sprevádza sláva. Filmové hviezdy, vynikajúci športovci a politici majú zvyčajne oboje. Známe osobnosti majú veľký vplyv. Aj to je určitá forma moci. Ježiš nebol zaujatý voči niečej moci alebo bohatstvu. Týchto ľudí sa snažil osloviť z rovnakého dôvodu ako každého iného človeka. Chcel im ponúknuť bohatstvo, ktoré si nekúpia za peniaze.

PAMÄTAJ NA HOSPODINA

Nehovor si v srdci: Toto bohatstvo mi získala moja moc a sila mojej ruky. Pamätaj na Hospodina, svojho Boha, lebo on ti dáva schopnosť získavať bohatstvo, aby potvrdil svoju zmluvu, ktorú pod prísahou uzavrel s tvojimi otcami, ako je to dnes. (5Moj 8,17.18)

Ako hriešni ľudia často trpíme závišťou – najmä voči tým, ktorí majú viac peňazí ako my (bez ohľadu na to, koľko peňazí sami máme). Biblia neodsudzuje bohatstvo ani bohatých ľudí ako takých. Problémy v našom živote totiž nespôsobujú samotné veci, ale to, aký vzťah k nim máme, ako k nim pristupujeme.

Čo hovorí Písmo v textoch 5Moj 8,17.18; 1Moj 13,5.6; 41,41–43; Jak 1,1–3 a Dan 4,28–31 o vzťahu k bohatstvu? Prečo bolo pre Izraelitov dôležité nezabudnúť, kto ich tak veľmi požehnal?

Ľudia ako Abrahám, Jozef, Mardochej, Ester, Ezechiáš alebo Jozafat boli bohatí, ale zároveň duchovne zmýšľajúci ľudia. Príklad babylonského kráľa Nebúkadnecara je však pre nás výstrahou. Upozorňuje nás na nebezpečenstvo, ktoré ľuďom hrozí, keď sa im bohatstvo stane modlou. Veľmi ľahko sa to môže stať každému z nás. V dávnej dobe Boh učil svoje deti, že zdroj bohatstva a požehnaní (duchovného i materiálneho) je jeho štedrosť. Izraelitov zvlášť upozornil na to, že nesmú zabudnúť, od koho toto požehnanie dostali.

Bohatstvo samo osebe neznamená nijaký duchovný problém. V dejinách sa stretávame s niektorými veľmi zbožnými a vernými bohatými ľuďmi. Zároveň však môžeme natrafiť aj na ľudí, ktorých majetok vzdialil od Boha. Na jednej strane by sme sa nemali nechať ovládať túžbou po stále väčšom zisku, no nemali by sme ani pohrdáť tými, ktorí sú bohatí. Aj oni sú Božie milované deti a potrebujú spasenie rovnako ako my.

- **Aký je tvoj postoj k bohatým? Je ľahké závidieť im, však? Ako sa naučiť víťaziť nad týmito pocitmi a hľadieť na bohatých ako na ostatných ľudí – ľudí, ktorí potrebujú poznať Ježiša?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

STRETNUTIE V NOCI

Medzi farizejmi bol jeden človek, volal sa Nikodém, bol to popredný muž medzi Židmi. On prišiel v noci k Ježišovi a povedal mu: Rabbi, vieme, že si učiteľ, ktorý prišiel od Boha, lebo nikto nemôže robiť také znamenia, aké robíš ty, ak nie je s ním Boh. Ježiš mu odpovedal: Amen, amen, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí znova, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo. (Ján 3,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ježiš nemal strach z bohatých a dobre situovaných ľudí. Nevyhýbal sa spoločenských elitám, ani ich nepreceňoval. Upozornil na to, že finančná prosperita neprinesie ľuďom pokoj, osobnú spokojnosť, zmysluplné vzťahy ani zmysel života. Aj ten najbohatší magnát sa môže ľahko stať osamelejším, prázdnnejším a rozhnevanejším človekom než najjednoduchší, najchudobnejší a najpokornejší veriaci kresťan.

Skús analyzovať Ježišov rozhovor s Nikodémom. (Ján 3,1–3) Ktoré udalosti pravdepodobne vzbudili u Nikodéma záujem o Ježišovo poslanstvo? (Názny sú skryté v predošlej kapitole vo veršoch 13–25.) Aký význam tu má tma? Aké je Ježišovo hlavné poslanstvo pre Nikodéma?

Nikodém bol svedkom Božej moci a autority, ktorá sa ukázala počas Ježišovej služby. Chcel sa s ním tajne stretnúť. Ježiš nemusel súhlasíť s takýmto tajným stretnutím. Nechcel však, aby niekto zahynul, preto túto príležitosť ochotne uvítal. Chcel Nikodémovi pomôcť priblížiť sa k Božiemu kráľovstvu. Nikodémova chudoba bola duchovná, nie materiálna. Bol bohatý na pozemský majetok. Zastával vysoké postavenie v spoločnosti. Napriek tomu mal veľký duchovný hlad.

Nikodém sa inštinktívne búril proti tvrdeniu, že takí vzdelaní Izraeliti ako on sa musia znovu narodiť a zmeniť svoje myslenie a spôsob života. Ježiš však na tom trval. Predstavil mu dve možnosti, medzi ktorými sa mal rozhodnúť – buď odsúdenie ostatných ľudí, alebo spasenie. Nikodém sa bál odsúdenia a posmechu, preto odmietol Kristovo pozvanie. Rozhovor očividne nedopadol tak, ako mal. Do jeho srdca bolo však zasiat duchovné semienko – a pod povrchom začalo pomaly klíčiť.

„Po Pánovom nanebovstúpení, keď prenasledovanie rozohnalo učeníkov, Nikodém smelo vystúpil do popredia. Zo svojho bohatstva podporoval mladú cirkev, ktorá mala podľa mienky Židov po Kristovej smrti zaniknúť. V nebezpečných dobách bol tento kedysi opatrný a pochybujúci učeník pevný ako skala, povzbudzoval iných nasledovníkov vo viere a štedro sa staral o rozšírenie evanjelia. Posmievali sa mu a prenasledovali ho tí, čo mu kedysi preukazovali úctu. Nakoniec schudobnel, no neochabol vo viere, ktorá sa zrodila v onom nočnom rozhovore s Ježišom.“ (TV 113; DA 177)

APLIKÁCIA

- Aj dnes sa musíme rozhodnúť, čo si zvolíme – či spoločenské trendy, alebo vernosť Bohu a svojmu poznaniu. Trendom môže byť napríklad hromadenie vecí a zážitkov na úkor duchovného života alebo účasti na zborových aktivitách. Ako sa vyhnúť takejto pasci?

NESLÁVNE BOHATÍ

Potom vošiel (Ježiš) do Jericha. A tu, muž, menom Zachej, ktorý bol hlavným mýtnikom a bol bohatý, túžil uvidieť Ježiša, aby vedel, kto to je, no pre zástupy ho nemohol zazrieť, lebo bol malej postavy. Bežal teda napred a vyšiel na divý figovník, aby ho odtiaľ videl, lebo tadiaľ mal ísť. Keď Ježiš prišiel na to miesto, pozrel hore a povedal mu: Zachej, podchytro dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome. On chytro zišiel a s radosťou ho prijal. Všetci, ktorí to videli, reptali: K hriešnemu človeku si vošiel oddýchnuť. Ale Zachej povedal Pánovi: Pane, polovicu svojho majetku dávam chudobným a ak som niekoho v niečom oklamal, vrátim to štvornásobne. Ježiš mu odpovedal: Dnes prišla spása do tohto domu, veď aj on je Abrahámovým synom. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spašiť, čo zahynulo. (Luk 19,1–10)

Bohatstvo nesprevádza vždy poctivosť. Mnohí získali bohatstvo poctivou a tvrdou prácou. Sú však aj takí, ktorí ho získali podvodom. Ešte horšie je to, keď niekto síce získa peniaze legálne, ale nemorálne. Nie všetko, čo je zákonné, je aj morálne.

Porovnaj texty Mat 9,10–13; Luk 5,27–32 a 19,1–10. Čo vyvolalo kritiku, ktorej tu Ježiš čelil? Čo ti Ježišova reakcia prezrádza o milosti?

Mesto Jericho, v ktorom Zachej býval, bolo významné obchodné centrum. Svoje sídlo tu mal Herodes. Nachádzala sa v ňom aj centrálna colná stanica, ktorej vyhovovala geografická poloha mesta. Zachej sa mohol ľahko obohatiť legálnym spôsobom – ako hlavný regionálny mýtnik. Príbeh však naznačuje, že bol chamtivý a prekračoval medze zákona. Vlastenci nemali radi ani poctivých mýtnikov. Považovali ich za nástroj rímskych utláčateľov. Nečestnými mýtnikmi (akým bol Zachej) hlboko pohrdali. Matúš (Lévi) z mesta Kafarnaum sa za vlády Herodesa Antipasa nachádzal v podobnom postavení. Mýtnici – výbercovia daní – v podstate prevzali úlohu rímskych štátnych úradníkov. Ľudia ich považovali za zradcov; alebo ešte horšie – za zlodejov a zradcov.

Ježiša to však neodradilo. Napriek predsudkom spoločnosti sa s nimi stretával a sedával pri jednom stole. Stal sa tak terčom intenzívnej kritiky kňazov, ale aj jednoduchých ľudí. U mužov, ktorými ostatní pohrdali, však tým prebudil záujem o evanjelium. Matúš sa stal nielen jedným z dvanástich učeníkov, ale tiež autorom jedného z novozmluvných evanjelií.

Pri posudzovaní duchovného života ľudí, s ktorými sa stretávame, musíme byť veľmi opatrní. Nie každý hriech má rovnaké dôsledky a vplyv. Niektoré hriechy sú zo spoločenského hľadiska horšie (a to z dobrých dôvodov) než ostatné. Všetci ľudia sú si pred Bohom rovní, pokiaľ ide o potrebu ospravedlnenia z Kristovej milosti.

- Predstav si niektorú dobre známu osobnosť, ktorou však iní pohrdajú (možno aj právom). Vieš si predstaviť, že by si jej mal hovoriť o Ježišovi? Chcel by si to vôbec? Čo by si jej povedal?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ŽIVOTNÉ PRIORITY

Veď čo osoží človeku, ak získa aj celý svet, ale premárni svoj život? (Mar 8,36)

Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá. (Mat 6,33)

OSOBNÉ ŠTUDIUM

Aké praktické rady a duchovné výstrahy nachádzame v textoch Mar 4,18.19; Luk 1,51–53; 6,22–25; 12,16–21 a 16,13?

Hovorí sa, že nevlastníme veci, ale veci vlastnia nás. Veľmi ľahko sa môže stať, že hmotné statky nás pohltia. Práve preto nás Ježiš varuje pred zvodom bohatstva. Zamysli sa nad tým, ako ľahko sa kvôli peniazom – alebo v snahe získať ich – vzdávame svojich duchovných priorít. Veľmi dôležité je nezabudnúť na tento princíp, keď sa snažíme odovzdať posolstvo tým, ktorých majetok už zaslepil.

Všetci potrebujeme pravdivo vnímať realitu. Niektorí ľudia žijú tak, ako keby na poslednom súde dostali jedinou otázku: „Koľko peňazí si zarobil?“ Kristus sa snaží zmeniť naše prevrátené hodnoty. Nie je zakázané vlastniť majetok. V našom živote však musí byť na správnom mieste. Materiálne statky sú Božím nástrojom, ktorý má slúžiť v prospech ľudstva. Požehnaním sa stanú vtedy, keď sa o ne delíme, nie keď ich hromadíme. Hromadenie bohatstva sa zväčša stáva kliatbou.

Materialisti, či už bohatí alebo chudobní, čelia jednému nebezpečenstvu – že večné hodnoty vymenia za svetské radovánky, za to, čo je dočasné a prchavé. Ľudia slúžia buď Bohu, alebo peniazom. Nikdy nie obom súčasne. Každý, bohatý alebo chudobný, musí stále pamätať na kľúčovú otázku: „Veď čo osoží človeku, ak získa aj celý svet, ale premárni svoj život?“ (Mar 8,36)

APLIKÁCIA

- **Varovanie pred materializmom je dôležité pre všetkých veriacich. Ide totiž skôr o postoj k veciam a životu, nie o množstvo nahromadeného majetku. To je až druhoradé. Aj tu platí Kristov princíp – najprv si urobiť poriadok vo svojich hodnotách, až potom varovať iných pred týmto nebezpečenstvom. Aký máš vzťah k majetku? A to nielen k peniazom a veciam, ale aj k zážitkom (niekedy aj duchovného rázu)? Ako máš usporiadané životné priority? Čo je na prvom mieste?**

VŠETKÉHO SA VZDAŤ PRE JEŽIŠA

Tu k nemu ktosi prišiel a povedal: Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život? Ježiš mu odpovedal: Čo sa ma pýtaš na dobro? Jeden je Dobrý! Ak však chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania. A ktoré?, opýtal sa ho. Ježiš mu povedal: Tieto: Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nevydáš krivé svedectvo! Cti svojho otca a svoju matku! A: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! Mládenec mu povedal: Toto všetko som zachovával. Čo mi ešte chýba? Ježiš mu odpovedal: Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj svoj majetok, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma. Keď mládenec počul toto slovo, odišiel smutný, lebo mal veľký majetok. Tu Ježiš povedal svojim učeníkom: Amen, hovorím vám, že bohatý ťažko vojde do nebeského kráľovstva. Znova vám hovorím: Ľahšie je ťave prejsť uchom ihly ako bohatému vojsť do Božieho kráľovstva. Keď to počuli učeníci, povedali vo veľkom úžase: Kto potom môže byť spasený? Ježiš sa na nich zahľadel a povedal im: Ľuďom je to nemožné, ale Bohu je všetko možné. (Mat 19,16–26)

Mal dokonalý životopis, správne konexie, vzdelanie, kvalifikáciu, bohaté materiálne zdroje, bezchybnú morálku a neobmedzené sebavedomie! Mladý kandidát na post učeníka požiadal Majstra o recept – definíciu spasenia. Chcel Ježišovi zalichotiť? Konečne mohol získať niekoho zo „smotánky“. Ježiš však takto neuvažoval. Ak mladý muž čakal nejaké odporúčanie, bol sklamaný. Ježiš skonštatoval, že minimálnym štandardom poslušnosti je Desatoro. Mladý muž si možno v tej chvíli zagratuloval. Podľa jeho vlastného hodnotenia túto podmienku splnil. Potom však Kristus vyslovil požiadavku, ktorá prevyšovala to, čo uznávali ostatní náboženský vodcovia. Mal túto normu znížiť, aby sa prispôbil tomuto kandidátovi na post učeníka? Judáš („vedúci oddelenia vzťahov s verejnosťou“) by tým bol určite nadšený. Predstavte si, aké by to bolo mať v tíme takého človeka – mladého a bohatého! Akým prínosom by bol pre ich imidž a okolie!

Duchovné nedostatky však nemôžeme prehliadať ani minimalizovať. Ježišovo poslanie je sväté. Nie je možné tolerovať kompromis. Ježiš vyzval mladého muža, aby sa vzdal všetkých svetských radovánok. Kristus predstavuje „trojstupňový postup“: Predaj svoj majetok, všetko rozďaj chudobným a nasleduj ma. Bolo to duchovne nebezpečné územie. Aj keď bol tento muž ešte mladý, vlastnil značný majetok – luxusné domy, krásne vinice, úrodné polia, módne oblečenie, šperky, zamestnancov, dobytok, možno vozy usposobené na rýchlu jazdu... Kristove požiadavky neboli flexibilné. Dohadovanie ani zjednávanie nemohli znížiť cenu. Mladý muž sa mal pre Ježiša všetkého vzdať. Všetko, čo dáva svet, mal vymeniť za nebeský poklad.

„Kolkí už prišli ku Kristovi, a neboli pripravení vzdať sa svojich záľub! Podobne ako bohatý mladý muž. Úprimne túžili získať večný život! Keď sa však dozvedeli, koľko ich to bude stáť a že musia všetko opustiť – majetok i rodinu – a prestať sa spoliehať sami na seba a svoj život, odišli smutní. Chceli nebeský poklad a život, ktorý dáva Boh, ale neboli ochotní vzdať sa svojich pozemských pokladov. Neboli ochotní vzdať sa všetkého, aby získali korunu života.“ (Ellen Whiteová v RaH, 19. apríla 1898)

■ Ako môžeme dnes osloviť „mladých a bohatých“ vo svojom okolí?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Veľa sme povedali o povinnostiach k chudobným, o ktorých sa nikto nestará. Nemali by sme tiež venovať pozornosť bohatým, ktorých si nikto nevšima? Mnohí ich považujú za beznádejné prípady. Len málo sa usilujú o to, aby otvorili oči tým, ktorí zaslepení a oslnení leskom pozemskej slávy prestali myslieť na večnosť. Tisíce boháčov sú pochovávané bez varovania. Mnohí majú výčitky svedomia, aj keď to na nich nie je vidieť. *Kto miluje peniaze, nenasýti sa peňazí, ani dôchodkov ten, kto miluje bohatstvo.* (Kaz 5,10) *Kto rýdze zlato nazýval svojím útočišťom, ...zaprel Boha tam hore.* (Jób 3,24.28) *Nikto nemôže vykúpiť ani brata, ani za seba dať Bohu cenu zmierenia, lebo priveľké je výkupné za život. Navždy sa musí zriecť toho, že bude žiť naveky a neuvidí hrob.* (Ž 49,8–10) Bohatstvo a pocty sveta nemôžu dať človeku skutočný pokoj. Mnohí bohatí túžia po dokonalej istote a duchovnej nádeji. Túžia po niečom, čo by ukončilo jednotvárnosť ich bezcieľneho života. Mnohí pociťujú potrebu niečoho, čo nemajú. Niektorí preto navštevujú bohoslužby. Cítia však, že to nie je to, čo potrebujú. Zvestí, ktorú počúvajú, sa nedotýka ich srdc. Nemali by sme sa im osobne priblížiť?“ (MH 210; CZ 148.149)

V knihe *Túžba vekov* si k tejto téme prečítajte kapitoly Nikodém, Lévi Matúš, „Jedno ti ešte chýba“ a Zachej a v knihe *Cesta ku zdraviu a životnej harmónii* kapitolu *Služba bohatým*.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Bohatí konvertiti plnili dôležitú úlohu pri finančnej podpore ranej kresťanskej cirkvi. Aj keď existovali výnimky, kresťania sa vyznačovali obeťtým dávaním. V Božom kráľovstve budú ľudia s úprimným srdcom zo všetkých spoločenských tried. Kresťania by sa nemali báť bohatých ľudí, no ani ich nijakým spôsobom uprednostňovať. Mali by im bez strachu hlásať Božie posolstvo, aby aj oni mohli byť spasení. Aké praktické zmeny by váš zbor mohol urobiť, aby sa tam bohatí ľudia cítili lepšie? Pamätáte pri evanjelizačných aktivitách na získavanie učeníkov medzi tými, ktorým sa dobre darí? Čo konkrétne môže urobiť váš zbor, aby oslovil aj bohatých ľudí v spoločnosti?
2. Prečítajte si biblické texty, ktoré Ellen Whiteová používa v uvedenom citáte. Čo je podstatou toho, o čom hovorí? Ako môžeme pomôcť tým, ktorí si myslia, že ich šťastie je v bohatstve a hmotnom majetku, uviedomíť si, že sú na zlej ceste?